

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی

مؤلف: یحیی بن موسی الزهرانی

مترجم: پدram اندایش

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 1

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

شکر و ستایش برای الله تعالی است، او را حمد گفته و از او کمک می‌طلبیم و از او طلب آمرزش می‌کنیم - نماییم و به سوی او توبه می‌نماییم و بر او توکل می‌کنیم و با تمامی خیرها او را ستایش می‌کنیم. او را شکر و ستایش نموده و نسبت به او بی‌تفاوت نیستیم و بر بهترین بشر محمد علیه

112 // مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی

الصلاة والسلام، صلوات و سلام ه ی -

فرستیم... و اما بعد:

الله تعالی می فرماید: ﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ

زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ [الكهف: 46] (مال و

فرزند زینت زندگی دنیوی هستند).

الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّمَا

أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ

أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ [التغابن: 15] (فقط

مالهایتان و فرزندانان آزمایش و

فتنه ای می باشند و نزد الله [تعالی] اجر

بزرگی وجود دارد).

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 3

الله سبحانه بر بندگانش با
بخشیدن و دادن مال و فرزند منت
نهاده است، تا آنها را در آنچه به آنها
عطا فرموده است، امتحان کند و میزان
[ایمان] آنان را مشخص نماید؛ تا در
ازای آن، به آنها نعمت دهد یا آنان را
مورد عذاب قرار دهد. کسی که حق
الله تعالی را در مالش بشناسد [و به
آن عمل کند] آن مال در روز قیامت
برای او خیر به دنبال دارد.

همچنین کسی که حق الله تعالی

4// مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی

در مالی که الله متعال به او داده است را نشناسد، آن مال وبال گردن او شده و باعث عذابش می شود و پشیمان می شود در حالی که پشیمانی برای او سودی ندارد. الله جل و علا عطا می - نماید و بر بندگانش با نعمتهای زیاد منت می نهد به طوری که آنها قابل شمارش نیستند و از این نعمتها مال می باشد.

اگر به جستجو و کاوش در این زمان و در این وقت پردازیم، دو قلب

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 5

پیدا نمی‌کنیم که برادری تام داشته
باشند

- مگر کسی که الله تعالی به او رحم
نموده است - آنان را در حالتی می‌یابیم
که همسایه در فقر شدید و نیاز
زیاد است و همسایه‌ی ثروتمند او به
وی توجهی ندارد؛ بعضی از
خویشاوندان، دچار مصیبت و
مشکلات می‌شوند و این در حالی
است که اثری از آن، در فامیل
ثروتمند یافت نمی‌شود و این در

6// مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی

حالی است که آن ثروتمند فراموش کرده است که در سرزمین مهلت و سرزمین مشخص ساختن می باشد و به مانند آن است که آن ثروتمند نمی بیند که چه بر سر همسایه یا فامیلش آمده است. آیا می دانی سبب آن چیست؟ سبب آن همان مشغولیت زیاد در بین بسیاری از مردم به مال می باشد و آن مال، آنها را از دیگر چیزها غافل کرده است و باعث شده است تا همه چیز را فراموش نمایند.

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی 711

دوست داشتن مال، قلبها را پُر کرده است و جایی برای دیگر چیزها باقی نمانده است، به سبب آن ناموسها حلال شده‌اند و خونها ریخته شده است و صفا و صمیمیت به دشمنی و کدروت تبدیل شده است. مال قطبی شده است که قلبها و اعمال بندگان در این زمان به دور آن قرار گرفته است. قلبها وقتی خوشحال هستند که مال نزد آنها باشد، حتی اگر به قیمت ویرانگری و از بین رفتن شرف، دین و

8// مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی

جان بدست بیاید. مردم پیوسته به دنبال مال هستند، حتی اگر بدست آوردن آن مال در نفوس باعث ایجاد دشمنی و بغض بشود. الله تعالی می فرماید: ﴿وَلَا

يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ [آل

عمران: 180] (و کسانی که [انفاق

نمی کنند] و بخل می ورزند پندارند که

آنچه الله [تعالی] از فضلش به آنها داده

است، برای آنها خیر می باشد، بلکه آن

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 9

برای آنها شرّ است و آن چیه زی که نسبت به آن بخل ورزیده‌اند [و انفاق نکرده‌اند] روز قیامت طوقی بر گردن آنها می‌شود).

بعضی از آنها گفته‌اند: بخیل^۱ به

¹ - بخیل در زبان عرب به کسی گفته می‌شود که در راه الله تعالی انفاق نمی‌نماید. این کلمه در این کتاب چون معادل فارسی ندارد به همان صورت عربی خود نوشته شده است. (مترجم)

10 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

سرعت گرفتار آن فقری می شود که از آن فرار می کند و آن ثروتمندی که در دنیا به دنبال آن است، از بین می رود و به مانند فقیران زندگی می کند، در حالی که به شکل ثروتمندان با او حساب و کتاب صورت می گیرد. بخیل همان شخص تنهایی است که وارثان او با مریضی و مرگش خوشحال می شوند و او را شب و روز در مال اندوزی می یابی، خسته نمی -

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 11

شود و فرسوده نمی‌گردد و ساکت نمی‌شود، از ترس فقر بخیل می‌گردد و بخل همان فقر حقیقی است.

او را در حالی می‌یابی که حتی نسبت به خرج کردن برای خودش بخیل است و او را در حالی می‌یابی که بر فرزندانش بخیل می‌باشد و نیازمندی آنها را بر طرف نمی‌کند، به آنها چیزی عطا نمی‌نماید تا به کفایت آنها برسد و این از روی دوست داشتن جمع کردن مال می‌باشد.

12 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

پیامبر ﷺ فرموده است: «کفی بالمرء
إثماً أن يحبس عمن يملك قوته»
(برای گناهکار بودن شخص هم بین
بس است که آنچه از قوت که در
اختیار دارد را محصور نماید) [مسلم].
همچنین فرموده است: «ما من
يوم يصبح العباد فيه إلا ملكان ينزلان
فيقول أحدهما: اللهم أعط منفقاً خلفاً
ويقول الآخر: اللهم أعط ممسكاً تلفاً»
(روزی نیست که بندگان صبح نمایند،

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 13

مگر آن که دو فرشته نازل می‌شوند و یکی از آنها می‌گوید: یا الله! انفاق کننده را عوض بده و دیگری می‌گوید: یا الله! کسی که انفاق نمی‌کند را بی‌برکت نما!). [متفق علیه].

پیامبر ﷺ فرموده است: «دینار أنفقته فی سبیل الله، ودینار أنفقته فی رقبه (أی عتق رقبه)، ودینار تصدقت به علی مسکین ودینار أنفقته علی أهلک، أعظمها أجراً الذی أنفقته علی أهلک» (دیناری وجود دارد که آن را

14 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

در راه الله انفاق می‌کنی و دیناری وجود دارد که آن را برای آزاد کردن بنده انفاق می‌کنی و دیناری وجود دارد که آن را به فقیر صدقه می‌دهی و دیناری وجود دارد که آن را برای اهلت انفاق می‌کنی و بزرگترین اجر برای آن [دیناری] است که برای اهلت انفاق می‌کنی [مسلم].

آیا آن بیچاره‌ی بخیل دربارهی مالش نمی‌داند که آن مالی که در

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 15

دست اوست، قبل از او دست شخص دیگری بوده است، سپس این مال نسل به نسل گذشته است تا به وی رسیده است.

خوشبخت کسی است که مالش را در رضایت الله تعالی خرج می‌کند و بدبخت کسی است که آن را در خشم الله متعال مصرف می‌کند.

امروزه حال بسیاری از مردم این گونه است که یکی از آنها تمام سال به فکر جمع کردن مال می‌باشد و بعد

16 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

از آن مرخصی می‌گیرد و فرزندانش را بر می‌دارد به سرزمین کفر، فجور، عصیان، آرایش و بی‌حجابی می‌رود، فرزندانش را به آن سرزمین‌ها می‌برد، تا از فرهنگ منحط آنها اثر بگیرند، می‌رود تا الله عَزَّوَجَلَّ بر او غضب نماید و فراموش می‌کند که الله تبارک و تعالی از او درباره‌ی مالش سوال می‌کند که از کجا بدست آورده است؟ و در چه امری خرج نموده است؟

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 17

از جوانان - الله تعالی آنان را
هدایت نماید - شخصی وجود دارد
که حقوق ماهیانه‌ی خود را جمع می-
کند و توسط آن به آن سرزمین‌ها
می‌رود و مالش را برای زنان زناکار و
مستی و مواد مخدر خرج می‌کند.

در مورد این افراد نیز از الله عَزَّ وَجَلَّ از
آنها سوال می‌پرسد که مالش را از چه
راهی بدست آورده است؟ و در چه
راهی خرج نموده است؟

آنها برای سوال بازگشت داده

18 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

می‌شوند و برای آن جواب درستی پیدا نمی‌کنند.

برادر صاحب مال:

بدان که اوقات تلخ تو فراهمی -
رسد، وقتی بینی که مالت در
سریعترین زمان به دیگری می‌رسد.
پس بی‌تاب نشو و به دنبال تلخی نرو
و نفست و هیئتت را برای آن اصلاح
کن! بدان که قسم به الله، تو خواهی
مُرد و وارثانت از تو ارث می‌برند و

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 19

بینی‌ات بر خاک کشیده می‌شود و باعث بهره‌مندی خانوادت بعد از خودت می‌شوی و اما برای تو سوال از مالت قسمت به قسمت و جزء به جزء باقی می‌ماند. اگر جمع‌کننده‌ی مال و منع‌کننده‌ی آن در خیر و راه‌های خیر باشی، نتیجه‌ی آن بدبختی و نگوئبختی است، فریاد خواهی می‌- نمایی و کسی به فریاد تو نمی‌رسد و دوست داری که تمامی دنیا را بدهی تا از آن نجات یابی ولی وای بر وای.

20 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

وای بر کسی که در دنیا فریب خورده زندگی کند و بیندارد که تمامی خوشبختی جمع مال و رساندن آن به هزارها و میلیونها می باشد و دارای عمارت، زمین، خانه و مستغلات شدن، است. این همان شخص زیانکار می باشد. دوست داشتن مال باعث فراموشی مردم در دین و شرف شده است و آنها در حالتی هستند که برای جمع نمودن هیزم این دنیا با یکدیگر

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 21

رقابت می‌کنند.

صاحبان مال دانسته‌اند که مالی که برای خدمت به دین استفاده نشود و باعث دوری از آن شود، وبال گردن صاحبان خود می‌شود. داود علیه السلام گفته است: «اللهم إني أعوذ بك من جار السوء، ومن مال يكون علي عذاباً» (یا الله! همانا من به تو پناه می‌برم از همسایه‌ی بد و از مالی که سبب عذاب من شود)، وقتی از عیسی علیه السلام درباره‌ی مال سوال شد، گفت: «لا

خیر فیه» (خیری در آن وجود ندارد)،
گفته شد: برای چه ای پیامبر الله؟!
گفت: «لأنه یجمع من غیر حل» (زی را
آن از راه غیر حلال جمع می‌شود)
گفته شد: اگر از راه حلال جمع شود؟
گفت: «لا یؤدی حقه» (حق آن ادا
نمی‌شود)، گفته شد: اگر حق آن ادا
شود؟ گفت: «لا یسلم صاحبه من
الکبر والخیلاء» (صاحب آن از تکبر
و غرور سالم نمی‌ماند)، گفته شد: اگر

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 23

سالم ماند؟ گفت: «یش غله عن ذکر
الله» (او را از یاد الله باز می‌دارد)،
گفته شد: اگر به آن مشغولیت ایجاد
نگردد؟ گفت: «یطیل علیه الحساب
یوم القيامة» (حساب و کتاب او در
روز قیامت طولانی می‌شود).

در این پنج مجازات تفکر نما!
عده‌ی کمی هستند که از آن سالم
می‌مانند، زیرا ثروتمندان اموالشان را
مورد حساب و کتاب قرار نمی‌دهند
که از کجا آن را بدست آورده‌اند و در

24 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

کجا آن را خرج نموده‌اند؟ ای صاحبان مال! آماده شوید! آماده شوید! ای کسانی که در مالتان بخل می‌ورزید، برای آن سوالها، جواب آماده کنید! الله تعالی می‌فرماید: ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾ [الشعراء: 88، 89] (روزی که مال و فرزند سود نمی‌دهد * مگر کسی که نزد الله با قلب سالم آمده باشد)، قلب سلیم (سالم) قلبی

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 25

است که از شرک و شرّ خالی باشد. مال در آن روز بزرگ سودی نمی‌رساند، مگر آنچه از آن که خالصانه در راه الله سبحانه مصرف شده باشد و در این صورت صاحب آن در زیر سایه‌ی صدقه‌ی خود، در روز قیامت قرار می‌گیرد.

برای ما در رسول الله ﷺ و صحابه‌اش رضوان الله علیهم الگو و نمونه‌ای نیکو، درباره‌ی انفاق کردن در راه الله تعالی وجود دارد. پیامبر ﷺ از

26 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

جریان باد بخشنده‌تر بود و بخشندگی او در ماه رمضان زیاد می‌شد. کوشش او علیه الصلاة و السلام در این دنیا جمع نمودن مال نبود، بلکه نسبت به آن زاهد و بی‌اعتنا بود. پیامبر ﷺ فرموده است: «حب لی من دنیاکم الطیب والنساء، وجعلت قره عینی فی الصلاة» (از دنیایتان عطر و زن را دوست می‌دارم و نور چشم من در نماز است)، وی علیه الصلاة و السلام

الله تعالی سبقت بگیرد و با نصف مال خود [برای انفاق کردن آن] آمد، پیامبر ﷺ از او سوال نمود: «ما أبقیت لأهلک؟» (چه برای خانواده‌ات باقی گذاشتی؟) گفت: نصف آن را برای آنها باقی گذاشتم. طولی نکشد ید که ابوبکر رضی الله عنه تمام مال خود را در راه الله [متعال] قرار داد. پیامبر ﷺ از او پرسید: «ما أبقیت لأهلک؟» (چه برای اهلت باقی گذاشتی؟) گفت: الله

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 29

و رسولش را برای آنها باقی گذاشته -
ام.

این عثمان بن عفان رضی الله عنه است که
لشکر العسرة را تجهیز نمود و همچنین
در دیگر موارد بسیار است مواردی
که آنها دنیا را به آخرت فروختند و
پس آفرین الله تعالی برای آنها باشد.
پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: «ما نقصت
صدقة من مال» (صدقه مال را کم
نمی‌کند) [مسلم]. همچنین فرموده
است: «من تصدق بعدل تمره من

كسب طيب، ولا يقبل الله إلا الطيب،
فإن الله يقبلها بيمينه ثم يربها
لصاحبها كما يربّي أحدكم فلو وه
(المهر) حتى تكون مثل الجبل» (کسی
که به اندازه‌ی خرمایی که از راه پاک
کسب کرده است، صدقه بدهد و الله
[تعالی] جز پاک را قبول نمی‌کند، الله
آن را در دست راستش قرار می‌دهد و
آن را برای صاحبش پرورش می‌دهد،
همان گونه که یکی از شما کره اسبش

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 31

را پرورش می‌دهد، تا آنجا که [آن خرما] به اندازه‌ی کوه می‌شود) [متفق علیه].

گوارای وجودت باشد، ای کسی که با الله تعالی تجارت سودمندی را به جریان می‌اندازی! گوارای وجودت باشد، ای کسی که تجارتي را می‌کني که در آن زیان وجود ندارد و چه کامیابی برای کسی خواهد بود که به الله تعالی قرضی نیکو می‌دهد [در حالی که الله متعال به آن نیازی ندارد].

فریاد بر خواهند آورد کسانی که
کوشش آنها در این دنیا، فقط جمع
مال است و توجهی نمی‌کنند که از چه
راهی آن را بدست می‌آورند. بلید
بدانند که الله متعال آنان را جانشینی بر
اموال قرار داده است تا وی سبحانه
مشخص دارد که این مردم با این مالها
چه کار می‌کنند. مردم درباره‌ی مال به
دو گونه هستند، گروهی انفاق کننده و
نیکوکار هستند و گروهی بخیل و

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 33

بدکار.

کسانی که زکات اموالشان را
نمی دهند از الله تعالی بترسند و اگر آن
را به طور کامل پرداخت کنند، فقیر یا
بی چیز یا محتاج در بین مسلمانان به
اذن الله تعالی باقی نمی ماند. الله جل
شأنه می فرماید: ﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ
الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ * يَوْمَ يُحْمَى
عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ
وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ

34 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٤﴾

[التوبة: 34، 35] (و کسانی که طلا و

نقره را گنج می‌کنند و آن را در راه الله

انفاق نمی‌کنند، به آنها بشارت عذابی

دردناک بده! * روزی که [آن

اندوخته‌ها] در آتش جهنم گداخته

می‌شود و با آن [طلا و نقره] بر

پیشانی‌هایشان و پهلوهایشان و

پشت‌هایشان داغ گذاشته می‌شود] و

به آنها گفته می‌شود: [این همان چیزی

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 35

است که برای خودتان گنج نموده
بودید، پس آنچه را که گنج نموده
بودید را بچشید! [گنج نمودن به
معنای پرداخت نکردن زکات آن
است] وای بعضی از صاحبان مال
فراموش کرده‌اند که آن الله تعالی است
که آن مال را به آنها عطا نموده است
و آن مال برای الله عَلَيْهِ می‌باشد. الله
تعالی عَلَيْهِ فرماید: ﴿وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ
وَأَسْتَغْنَى * وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى *
فَسَنِيسِرُهُ لِّلْعُسْرَى * وَمَا يُغْنِي عَنْهُ

36 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿﴾ [اللیل: 8-11] (و اما کسی که بخل ورزد) انفاق نکند) و خود را بی نیازی شمارد * و [آیین] نیک را تکذیب کند * او را میسر برای سختی قرار می دهیم * و آن گاه که [در آتش جهنم یا قبرش] پرت می شود، مال او سودی به وی نمی - رساند).

پیامبر ﷺ فرموده است: «واتقوا

الشح، فإن الشح أهلك من كان

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 37

قبلکم، حملهم علی أن سفکوا دماءهم،
واستحلوا محارمهم» (از حرص و آز
[نفس] بترسید و تقوا پیشه کنید، زی را
حرص و آز نفرات قبل از شما را
هلاک نمود، باعث شد تا آنها خونهای
یکدیگر را بریزند و محرمهای یکدیگر
را حلال کنند) [مسلم].

آن افراد باید بدانند که در اموالی
که در دست آنها است، برای الله تعالی
حقی وجود دارد و باید این واجب الله
متعال را برپا دارند. راههای خیر برای

کسی که آنها را بخواهد زیاد و بس یار
است، از آنها ساختن مسجد و
سرمایه‌گذاری در آن است و همچنان
کمک نمودن به فقرا، محتاجان، بی‌وه
زنان، یتیمان و دیگر افراد می‌باشد که
از راه‌های خیر است. پیامبر ﷺ فرموده
است: «من أتاه الله مالاً فلم يؤدِّه
زكاته مثل له شجاعاً أقرع له زبيبتان
يطوقه يوم القيامة يأخذ بلهزيمته
(یعنی شذقیه) يقول أنا ملأك أنا

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 39

کنزک» (کسی که الله به او ثروتی داده است اگر زکات مالش را پرداخت نکند، روز قیامت، مالش به شکل ازدهایی سمی که دارای دو نیش زهرآگین می باشد، در می آید و به گردن او می پیچد و دو طرف چهره - اش (گونه هایش) را گرفته، می گوید: من مال تو هستم و من گنج تو هستم) [البخاری (بخارایی)].

بعد از او کسی که رباخواری

می کند، از الله تعالی بترسد و تقوا پیشه

کند. ربا جنگ با الله تعالی و
فرساده اش ﷺ

می باشد. پیامبر علیه الصلاة و السلام
هفت هلاک کننده را نام برده است و
ربا یکی از آنها می باشد. ربا هم در
قرآن و هم در سنت حرام شده است.

الله تعالی می فرماید: ﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ
وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 41

فِيهَا خَالِدُونَ ﴿البقرة: 275﴾ (و الله
خرید و فروش را حلال فرموده است
و ربا را حرام نموده است، پس کسی
که از جانب پروردگارش پندی به او
رسید [که همان ترک کردن ربا است]
و [از آن] خودداری کرد و آنچه در
گذشته بوده است، برای او می باشد و
امر او به الله باز می گردد و کسی که
[به سوی ربا] بازگردد، پس آنان
اصحاب آتش جهنم هستند و آنها در
آن جاودان می مانند).

42 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

ربا خوار مورد لعنت قرار گرفته است، ابن مسعود رضی الله عنه گفته است: «رسول الله صلی الله علیه و آله خورند دهی ربا و گیرندهی ربا را لعن نموده است» [مسلم]، ترمذی و دیگران اضافه نموده‌اند: «و کاتبه و شاهدیه» (و نویسندهی آن و شاهد آن)، همچنی کسی که از مالش در راه حرام مثل قمار، خرید و فروش حرام و نیرنگ در معامله استفاده می‌کند، بلید از الله

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 43

تعالی تقوا پیشه کند.

الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ
وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ
عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ﴾ [المائدة: 90] (فقط شراب و
قمار و انصاب و ازلام پلیدی هستند و
از عمل شیطان می باشند، پس از آنان
خودداری کنید، باشد که رستگار
شوید). همچنین کسی که به اموال
یتیمان از روی ظلم و دشمنی دست
درازی می کند، باید از الله تعالی بترسد

44 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

و تقوا پیشه کند. الله تعالى می فرماید:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا

إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا

وَيَصْطَلُونَ سَعِيرًا﴾ [النساء: 10]

(کسانی که اموال یتیمان را می خورند،

فقط در شکمهایشان آتش فرو می برند

و در آتش جهنم خواهند سوخت).

کسانی که به انواع خرید و

فروش حرام و کاسبی حرام، مبادرت

می کنند، بر حذر باشند. خرید و

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 45

فروشی به مانند: فروختن سیگار و
حشیش، فروختن آلات لهو و
موسیقی، فروختن نوارهای غنا و
فیلمهای ویدیویی که به سوی پستی و
دور شدن از حق پدر و مادر دعوت
می‌دهند. تمامی این موارد حرام می‌باشند و وبال گردن انجام دهنده‌ی آن
می‌شوند. وقتی که الله متعال چیزی را
حرام کند، پولی که از آن بدست
می‌آید را نیز حرام می‌نماید.

همچنین کسانی که رشوه دریافت

می‌کنند، نیز از آن بر حذر باشند، زی را رسول الله ﷺ چندین افرادی را لعن فرموده است: «الراشی والمرتشی والرائش» (رشوه دهنده و رشوه گیرنده و میانجی رشوه) [ترمذی، ابن حبان و حاکم]. همچنین فرموده است: «لا یدخل الجنة جسد غُذی بالحرام» (جسدی که با [مال] حرام غذا داده شده باشد، داخل بهشت نمی‌شود). از آنان درباره‌ی این اموال سوال می‌شود

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 47

که از کجا بدست آورده‌اند و در چه چیزی آن را خرج نموده‌اند؟ آنان نباید فریب لین زندگی را بخورند، توسط این کارها به درجاتی نمی‌رسند و نمی‌توانند مالی کسب کنند [چون دنیا فانی است]. این قارون طغیانگر بوده است که الله عَزَّوَجَلَّ به او گنج‌هایی را داده بود که مردان قوی نمی‌توانستند، کلیه‌های آن را بردارند، او عصیان نمود و تکبر کرد و عناد نمود و حق الله تعالی در آن مال را پرداخت نکرد،

عاقبت او چه شد؟ الله عَلَيْكُمْ در سوره‌ی

القصص می‌فرماید: ﴿إِنَّ قَارُونَ كَانَ

مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ

مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ

بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ﴾ [القصص: 76]

(قارون از قوم موسی بود و بر آنها

ستم نمود به او گنجهایی را داده بودیم

که گروه مردان قوی از برداشتن

کلیدهای آن عاجز بودند) تا آنجا که

می‌فرماید: ﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 49

فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿۸۱﴾

[القصص: 81] (پس او و خانه‌اش را

در زمین فرو بردیم و برای او گروهی

غیر از الله نبودند که او را یاری دهند

و او [نتوانست] یاری دهنده‌ی [خود]

باشد).

ای مسلمانان! از مال حرام

برحذر باشید و آن سبب هلاکت و

ویرانی و عدم مستجاب شدن دعا

می‌شود، پیامبر علیه الصلاة والسلام

فرموده است: «الرجل يطيل السفر
أشعث أغبر يمدُّ يديه إلى السماء يا
رب يا رب، ومطعمه حرام، ومشربه
حرام، وملبسه حرام، وغُدِّي بالحرام،
فأنا يستجاب لذلك» (مردی است که
سفر او طول می‌کشد و ژولیده موی و
غبارآلود است، دستش را به سوی
آسمان بلند می‌کند و می‌گوید: ای
پروردگارا! ای پروردگارا! و این در
حالی است که غذای او حرام و

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 51

نوشیدنی او حرام و لباس او حرام و با حرام خوردانده شده است، پس چگونه [دعای او] مستجاب می شود؟ [مسلم].

از مال حرام لیه ن است که مسلمان مالی را قرض کند، سپس آن را انکار نماید و پس نگرداند. پیامبر ﷺ فرموده است: «من أخذ أموال الناس يريد أداءها أدّى الله عنه، ومن أخذها يريد إتلافها أتلفه الله» (کسی که مال مردم را بگیرد و بخواهد

52 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

آن را برگرداند، الله [تعالی] بجای او بر می‌گرداند و کسی که آن را بگردد و بخواهد آن را تلف کند، الله [تعالی] آن را تلف می‌نماید) این برای کسی است که می‌پندارد، اگر مالی را قرض کند و سپس آن را انکار نماید، به او در روز قیامت منفعت می‌رساند، بلکه این گونه نمی‌باشد و آن وبال گردن وی می‌شود و در اثر آن نیکوئی‌های وی گرفته می‌شود و عوض آن مالها به

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 53

ستم دیدگان، داده می شود. پس
هشیار باشید و بر حذر باشید از این که
مالی را قرض کنید و آن را به اهل آن
باز نگردانید، قبل از آن که قطار عمل
بایستد و پشیمانی سودی ندهد.
ابوهریره رضی الله عنه آورده است که پیامبر صلی الله علیه و آله
فرمود: «نفس المؤمن معلقةً بدینه
حتى یقضى عنه» (نفس مؤمن آویزان
به قرضش است تا آن که آن را
برگرداند) [ترمذی و حدیث حسن
است].

همچنین از وی آمده است که رسول الله ﷺ فرمود: «أتدرون من المفلس؟» (آیا می دانید که مفلس چه کسی است؟) گفتند: مفلس در بین ما کسی است که درهم و کالایی ندارد، فرمود: «إن المفلس من أمتي من يأتي يوم القيامة بصلاة وصيام وزكاة ويأتي وقد شتم هذا، وأكل مال هذا، وسفك دم هذا، وضرب هذا، فيعطى هذا من حسناته وهذا من حسناته، فإن فنيت

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 55

حسنا ته قبل أن يقضى ما عليه أخذ من
خطاياهم فطرحت عليه ثم طرح في
النار» (مفلس در امت من کسی است
که روز قیامت با نماز و روزه و زکات
می آید، در حالی که فلان شخص را
دشنام داده است و خون فلان شخص را
ریخته است و فلان شخص را زده
است، در نتیجه ی آن نیکی های وی به
این و آن داده می شود و وقتی نیکی -
هایش تمام می شود، قبل از آن که به
حساب وی رسیده شود، خطیای آن

56 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

[مظلومان] گرفته می شود و به او داده می شود تا آن که در آتش جهنم پرتاب می شود [مسلم].

برادر صاحب مال!

در آنچه الله تعالی از مال به تو داده است، از او بترس و تقوا پیشه کن و آن را در راه های خیر و امور نیک مصرف نما! بدان که در آن برای الله تعالی حقی وجود دارد، پس از مجازات الله تعالی و خشم وی و

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 57

غضب وی بر حذر باش! او سبحانه مسلط بر تمامی آسمانها و زمین [و آنچه در آنها است] می باشد. او سبحانه مهلت می دهد و به حال خود رها نمی کند و اگر ظالمی چیزی را گرفت الله بسیار با عزت و مقتدر آن را از وی می گیرد. پس از این اموال حرام و معامله های حرام، قبل از پایان یافتن وقت، به سوی توبه ی نصوح بشتاب! پیامبر ﷺ فرموده است: «إن رجالا يتخوضون في مال الله بغير حق

58 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

فلهم النار يوم القيامة» (افرادی هستند که در مال الله به ناحق فرو می‌روند، در نتیجه‌ی برای آنها در روز قیامت، آتش جهنم خواهد بود) [البخاری (بخاری)].

گوارای وجود کسانی که الله عَلَيْكُمْ را شناختند و با او سبحانه تجارت پُرسودی را انجام دادند و به الله تعالی قرضی نیکو دادند. پس برای آنها گوارا باشد. کامیابی کسانی که

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 59

مالهایشان را روز و شب و آشکار و نهان و فقط برای رضایت الله تعالی انفاق می‌کنند و توسط آن سرزمین آخرت را می‌خواهند، مبارکشان باشد، کسانی که از الله تعالی طلب بهشت می‌نمایند و به او از آتش جهنم پناه می‌برند. پیامبر ﷺ فرموده است: «اتقوا النار ولو بشق تمره» (از آتش جهنم تقوا پیشه کنید، حتی با یک نصف خرما) [متفق علیه].

گوارای وجود کسانی باشد که

60 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

مالهایشان را در راه الله متعال می دهند -
دهند! چه بسیار زنان بی واهای هستند
که نزدیک است تا در چنگال
انسانهای شرور و اهل فساد و بی -
بندباری بیافتند، به آنها در حالی که
رضایتمندی الله تعالی هدف می باشد
کمک می شود و آنها برای خودشان و
فرزندانشان عفت پیشه می کنند. چه
بسیار فقیران و بی چیزان عفیفی هستند
که انفاق کننده در راه الله متعال به آنها

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 61

مالی می دهد و دست آنها را از گدایی باز می دارد. چه بسیار یتیمانی هستند که نزدیک است تا در چنگال افراد باطل بی افتند و به اذن الله تعالی توسط مال کسی که با الله تعالی تجارت می کند، حفظ می شوند. مالهایی که به صاحبان آنها به اذن الله متعال در روزی بزرگی سود می رسانند، روز بزرگی که غافلان از آن در غفلت می باشند. پس بشارت داده شود به کسی که با الله تعالی تجارت می کند و

بشارت داده شود به کسی که مالش را در راه الله متعال انفاق می‌کند. بشارت داده شوند چون الله متعال به آنان در آیاتی که دلالت بر فضیلت بخشش و بخشش کننده دارد، به آنها بشارت داده است. الله تعالی می‌فرماید: ﴿مَثَلُ

الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: 261]

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 63

(مثال کسانی که مالهایشان را در راه
الله انفاق می‌کنند، به مانند دانه‌ای است
که از آن هفت خوشه می‌رویید و در
هر خوشه صد دانه وجود دارد و الله
برای هر که بخواهد زیاد می‌نماید و
الله گشایشگر بسیار آگاه است).

الله تعالی می‌فرماید: ﴿مَنْ ذَا
الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ
لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً﴾ [البقره: 245]

(کسی که به الله قرض نیکویی دهد،
برای او به شدت زیاد، آن را اضافه

می نماید).

همچنین می فرماید: ﴿الَّذِينَ
يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَمْ
يَتَّبِعُوا مَا أَنْفَقُوا مَنَّا وَلَا أَدَّى لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا
هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ [البقره: 262] (کسانی

که مالهایشان را در راه الله انفاق می کنند و از پس آنچه انفاق نموده اند منت و اذیتی نمی رسانند، اجر آنها نزد پروردگارشان است و ترسی بر آنها

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 65

نمی باشد و آنها غمگین نمی شوند).

الله تعالی می فرماید: ﴿الَّذِينَ يَنْفِقُونَ
فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ﴾ (کسانی که در
خوشی و ناراحتی انفاق می کنند) تا آنجا
که می فرماید: ﴿أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَنَعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ﴾ [آل
عمران: 134، 136] (آنها پاداششان
آمرزشی از پروردگارشان و باغهایی است
که از زیر آن نهرها جاری است، در آن
جاودان هستند و چه نیکوست اجر عمل

66 // مال سببی برای خوشبختی یا

بدبختی

کنندگان).

الله تعالی می فرماید: ﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ
مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ
الرَّازِقِينَ﴾ [سبأ: 39] (و آنچه از
چیزی انفاق می کنید، پس او آن را
جایگزین می نماید و او بهترین روزی
دهندگان است) و آیات در این باره
بسیار می باشد.

رسول الله ﷺ [حدیثی قدسی] آورده

است: «أنفق يا ابن آدم يُنْفِقْ عَلَيْكَ» (ای

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 67

فرزند آدم! انفاق کن تا بر تو انفاق شود)
[متفق علیه].

پیامبر علیه الصلاة والسلام
فرموده است: «لا حسد إلا فی اثنتین:
وذكر منها: ورجل آتاه الله مالاً فهو
ينفقه آناء الليل وآناء النهار»
(حسادت جایز نیست مگر در دو
چیز: و از آنها یاد فرمود: و مردی که
الله به او مالی داده است و آن را در
پاسی از شب و پاسی از روز انفاق
می‌کند) [متفق علیه]، احادیث در این

زمینه بسیار زیاد می باشد.

یا الله! از تو طلب رزق پاک و
حلال می نمایم! یا الله! با حلالیت ما را
از حرامت بی نیاز بدار! یا الله! در آنچه
به ما روزی عطا نموده ای ما را قانع
نما و برای ما در آن برکت عطا نما! یا
الله! بین قلبهای مسلمانان در همه جا
افت برقرار نما! یا الله! ما از تو طلب
بهشت می نمایم و به تو از آتش جهنم
پناه می بریم! یا الله! به ما توفیق آن را

مال سببی برای خوشبختی یا بدبختی // 69

ده که دوست داری و از آن راضی
می شوی! ما را برای هدایت و هدایت
را برای ما میسر نما! برحمتک یا
أرحم الراحمین! و الحمد لله رب
العالمین و صلی الله و سلم و بارک
علی نبینا محمد و علی آله و أصحابه
أجمعین.